

Norges musikkhøgskole
Norwegian Academy of Music

Demens, språk og musikk: foreløpige resultater fra en scoping review

Kristi Stedje
Beatrix van Doorn
Tone S. Kvamme

Polyfonkonferansen, 14.november 2025

Foto: Silje Måseide

- Utfordringer med språk er et vanlig symptom ved demens
- Musikkterapi er i noen grad utforsket som intervensjon med fokus på språkfunksjon ved Alzheimers demens og frontotemporal afasi.
- Resultatene antyder bedring i ordforråd og ordflyt i tale, samt økt aktivitet i samtale, ved ulike former for musikkintervensjoner og musikkterapi
- En oversikt over relevant effektforskning, kvalitativ forskning og klinisk-metodisk tilnærming, mangler i litteraturen.

Bakgrunn

Bakgrunn

**Personer med demens og pårørende forteller om erfaringer
med at musikk påvirker språkfunksjon
og ønsker at det skal forskes på**

Problemstillinger:

Bakgrunnsspørsmål:

- a) Hva sier eksisterende forskningslitteratur om effekter av musikkterapi- og musikktiltak for verbalspråklig funksjon hos personer med demens?
- b) Hva sier eksisterende forsknings- og faglitteratur om mål, klinisk metode og erfaring fra musikkterapi og andre musikktiltak som fokuserer på språk hos personer med demens?

Hvordan påvirker deltakelse i musikkaktiviteter og musikkterapi den verbale språkfunksjonen hos personer med demens?

Inklusjonskriterier

- Litteratur publisert mellom 2000 og 2025
- Litteratur som beskriver fagfellevurdert forskning på demens, språk og musikk: primær- og sekundærkilder
- Litteratur som beskriver mål for, klinisk metode ved og kliniske erfaringer fra musikkterapi og musikkbaserte intervensjoner med fokus på ivaretagelse eller forbedring av språk hos personer med demens
- Forskningsartikler, rapporter, avhandlinger, oppgaver, bøker, bokkapitler skrevet på engelsk eller skandinaviske språk

Eksklusjonskriterier

- Litteratur som ikke er publisert av et vitenskapelig tidsskrift, etablert forlag, utdannings-/forskningsinstitusjon, offentlig institusjon eller annet offentlig organ.
- Artikler publisert i tidsskrifter uten fagfelleevaluering, aviser og magasiner.
- Litteratur som mangler ett eller flere av begrepene demens, musikk og språk i studiens målsetting eller tekstens hovedfokus.

Søkeord og databaser

- Engelsk: Dement* (-ia/-ed), Alzheimer* (-'s disease/-), music* (therapy),(intervention*), language, speech, verbal
- Skandinavisk: Demen* (-t, -s), Alzheimer* (-s), musikk* (terapi),(intervensjon*), språk, tale, verbal
- PubMed
- PsychINFO
- Cinahl
- IDUNN
- Music Periodicals Database
- RILM
- Oria (inkl.Brage)
- Scopus

Datainnsamling

- Søk i databaser
- Opplasting av artikler til Rayyan
- Screening steg 1: tittel
 - Screening steg 2: sammendrag
- Screening steg 3: fulltekst (og sammendrag)

Koding

Koding av artikler:

For alle tekster:

- Opprinnelsesland og språk
- Type tekst (forskningsartikkel, bok/bokkapittel, avhandling, oppgave, rapport)
- Mål med studie eller klinisk intervensjon
- Type intervensjon (når aktuelt)

For forskningsartikler:

- Populasjon
- Antall deltakere
- Studiedesign/metode
- Data og hovedfunn

For kliniske beskrivelser:

- Målgruppe
- Hovedinnhold: klinisk metode, teoretisk/metodisk forankring, erfaringer

Foreløpige resultater

Søkene ga 558 treff på titler

77 tekster møtte inklusjonskriteriene

FORELØPIGE RESULTATER

Foreløpige resultater

9 av tekstene var review-studier

4 av tekstene var bokkapitler

5 av tekstene var doktorgradsavhandlinger

4 av tekstene var forskningsprotokoller

55 av tekstene var kvantitative og kvalitative forskningsartikler

Så det er gjort ganske mye på dette!

Eller...?

Foreløpige resultater

35 av tekstene handlet primært om global kognisjon

16 av tekstene handlet primært om musikk som kommunikasjon og annen non-verbal kommunikasjon

3 av tekstene handlet primært om generell nevrorehabilitering, særlig med fokus på slag og Parkinsons sykdom

1 av tekstene er en rent filosofisk tekst

22 av tekstene har hovedfokus på hvordan språklig kommunikasjon hos personer med demens påvirkes av musikkaktiviteter eller musikkterapi

Foreløpige resultater

Hva sier eksisterende forskningslitteratur om effekter av musikkterapi- og musikktiltak for verbalspråklig funksjon hos personer med demens?

- Systematiske reviewstudier og større RCT-er legger ofte vekt på signifikant effekt av musikk på verbalspråk, særlig ordflyt, målt gjennom globale kognitive målinger (MMSE)
- Kvantitative studier viser signifikante effekter av gruppemusikkterapi, rytmisk musikk og improvisasjon på språk, målt med Western Aphasia Battery og Verbal Fluency Test
- Kvalitative studier peker ofte på økt samtaleaktivitet etter musikkaktivitet eller musikkterapi
- Både kvalitative og kvantitative studier viser at sunget tekst både memoreres bedre og fremføres bedre enn tekst som tale

Foreløpige resultater

Hva sier eksisterende forsknings- og faglitteratur om mål, klinisk metode og erfaring fra musikkterapi og andre musikktiltak som fokuserer på språk hos personer med demens?

Mål og klinisk metode svært heterogent

Språk er ofte ikke primær utfallsmål i forskningen eller som terapeutisk mål

Kor, gruppesang, gruppemusikkterapi, rytmisk stimuleringsterapi, robotassistert pianoundervisning, logopedisk treningsprogram med musikk, individuell musikkterapi, omsorgssang, musikklytting, bakgrunnsmusikk, sangskrivning med mer...

Følg med videre!

Scoping review publiseres i løpet av 2026 og danner grunnlag for nye forskningsprosjekter.

Norges
musikkhøgskole
Norwegian Academy
of Music

polyfon | kunnskapsklynge
for musikkterapi

CREMAH
Senter for forskning
i musikk og helse

Takk for oss!

Kristi Stedje, kristi.stedje@nmh.no

Beatrix van Doorn, beatrix.v.doorn@nmh.no

nmh.no

Referanser

Banovic, S., Zunic, L. J., & Sinanovic, O. (2018). Communication Difficulties as a Result of Dementia. *Mater Sociomed*, 30(3), 221-224. doi:10.5455/msm.2018.30.221-224

Cummings, L. (2020). *Language in Dementia*. Cambridge: Cambridge University Press.

Dassa, A., & Amir, D. (2021). The impact of singing on the language abilities of people with moderate to severe-stage Alzheimer's disease. *Music and medicine*, 13(3). doi:<https://doi.org/10.47513/mmd.v13i3.817>

Ouzzani, M., Hammady, H., Fedorowicz, Z., & Elmagarmid, A. (2016). Rayyan—a web and mobile app for systematic reviews. *Systematic Reviews*, 5(1), 210. doi:10.1186/s13643-016- 0384-4

Spinosa, V., Vitulli, A., Logroscino, G., & Brattico, E. (2022). A Review on Music Interventions for Frontotemporal Aphasia and a Proposal for Alternative Treatments. *Biomedicines*, 11(1). doi:10.3390/biomedicines11010084